

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 frc.
1/2 an 12 frc.,
1/4 an 6 frc.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Domnului să ne rugăm!

Ca o lumânare, ce nu vrea să se stingă, ci ori cât de slab și de rar, dar tot mai licărește, până nu și-a consumat toată ceara, și până nu i-s'a ars tot fitilul, s'a stins de mulți ani bolnavul episcop românesc unit al Gherlii, Dr. Ioan Szabó. Nu în luptă aprigă, nici în osteneli, ci în suferințele boalei vechi și-a dat obștescul sfârșit. Poate boala lui îndelungată și grea — se nutreă de ani de zile numai cu lapte, și băile zilnice îi mai dădeau puțină putere de viață — poate boala l'a împiedecat să lucreze în această dieceză tânără lucruri mari.

La moartea lui s'au spus vorbe grele despre el. Noi nu ne rostim judecata. O lăsăm în buna chibzuință a Marelui Judecător, care, e drept, nu ca oamenii, cari mintesc fără rușine, și fără frică de Dumnezeu. Se vor fi spus și acum multe minciuni despre acest om, cum s'au spus și până ce era în viață.

Relevăm o minciună răspândită despre acest om.

Eră în primăvara anului 1907, când se dezbătea în casa magnaților proiectul de lege școlară al lui Apponyi. A luat parte și fericitul episcop, cu toate că era grozav de bolnav, se părea că trăiește cele din urmă zile. Fiindu-i rău, a voit să plece Miercuri seara acasă, căci fiind Joi înălțarea la latini, proxima sedință urmă să se țină deabia Vineri. Gândindu-se însă, că Vineri are să vorbească Mitropolitul, și are să fie votarea, cu toate că îi eră foarte rău, n'a plecat, ci a rămas, iar la votare s'a ridicat în contra proiectului împreună cu I. P. S. S. Mitropolitul și cu ceilalți doi Preasfințiți Episcopi. Această votare a văzut-o cu ochii săi scriitorul acestor șire, spre marea sa

bucurie, mai ales, că în toate ziarele de până aici citeai, că renegatul episcop al Gherlei a fost, ca totdeauna și astă dată în contra intereselor românești.

Sunt unii, cari n'au rușine de oameni, nici frică de Dumnezeu, și de aceștia sunt mulți între aceia, cari informează pe frații din alte țări despre trebile dela noi. Când e vorba de biserica unită și de arhieriei și preoții ei, atâtea minciuni și ponegriri se spun și se scriu, încât cei deacasă n'au nici măcar idee. Cei-ce au întemeiat literatura și cultura națională la Români, în urma informațiilor, ce le au oamenii din regatul României dela Ardeleni, de mulți frați de ai lor nici nu mai sunt socotiți ca Români. Și aceasta mulțumită nesfârșitelor minciuni de o parte, și a neinteresului de altă parte.

O astfel de minciună perfidă se scria și în revistele și ziarele din țară în 1907, că renegatul episcop al Gherlii ar fi votat pentru proiectul lui Apponyi și în contra intereselor românești. În schimb d. e. în Convorbiri literare, i-se aducea laudă unui alt arhieriu, care ar fi avut în acel moment inteligența și curajul necesar. — Minciuni se spun grozav de multe, și se vor fi spus și despre adormitul în Domnul episcop al Gherlei, iar faptele lui nu le spune nimeni, și nu le înseamnă decât cel ce sta pe scaun, și are în mâni cartea vieții!

Dar episcopului Szabó să-i zicem un: Dumnezeu să-l ierte, și de-l mai pomenim, să o facem în rugăciuni și la liturghie; judecata are să i-o facă Dumnezeu.

Ce va fi cu dieceza Gherlii, ce va fi cu o jumătate de milion de Români uniți? În orice parte a lumii ar fi mare dieceza aceasta, în alte părți s'ar face minuni în o dieceză așa mare. Și dacă la popoare, cari se joacă cu mi-

lioane de suflete, e mult o jumătate de milion, e cu mult mai mult la noi Români și mai ales noi Români uniți cu Roma. Dreptul de a ne alege pe arhierii nu ni-l recunoaște nimeni, deabia, și încâtva numai, la alegerea Mitropolitului. Cei cari vor fi în drept, să tracteze chestia cu guvernul, și cei cari informează Roma, se vor gândi la judecata lui Dumnezeu, și vor stăru-i, ca un om vrednic și harnic să ajungă în fruntea acestei dieceze.

Dar trebuie să stăruim și noi preoții și credincioșii din Mitropolia Albei-Iulie și Făgărașului. ca să se numească un om vrednic. Suntem o provincie mitropolitană, foarte strâns legată, nu numai prin ierarhie, dar și prin legătura sângelui. De aceea trebile unei dieceze trebuie să intereseze și pe oameni din alte dieceze. Și de nu interesează, e semn rău, unde nu e interes față de celelalte dieceze, nu e minte sănătoasă nici inimă sănătoasă. — Ca pe frații dulci ne privește deci deaproape, cine va fi episcopul Gherlii, chiar dacă nu suntem fiii acestei dieceze.

Să nu o arătăm aceasta în fecării. E adevărat, că biserica o cârmuiește Dumnezeu, dar se spune, că darul lui Dumnezeu îl capătă numai cei ce-l cer. Și Hristos zice, nu ați primit, căci n-ați cerut; cereți și ve-ți lua. Să cerem deci dela Dumnezeu un arhipăstor vrednic pentru dieceza Gherlii, om plin de spiritul sfânt, care să se gândească numai la Dumnezeu și la mântuirea sufletelor, să nu se teamă numai de Dumnezeu, și să nu cruțe nici o osteneală.

Ce nu pot isprăvi tratativele diplomatice, isprăvește foarte ușor rugăciunea. Deci, ca să dea Dumnezeu vrednic arhieriu diecezii de Gherla, Domnului să ne rugăm!

Întâmpinare. Cu sincere regrete ne-am făcut cu toții părtași durerii și jalei ce l-a ajuns pe distinsul nostru bărbat *Dr. Vasile Lucaciu* și pe mult stimata-i familie prin pierderea prea iubitei soție și mamă și în aceste zile de mare durere numai cuvinte de mângâiere și de alinare le putem trimite toți aceia, cari am cunoscut și stimat atât de mult pe adurmita în Domnul, a cărei pomenire plină de laudă și admirație va fi pururea în neamul nostru pentru care atât de mult a suferit și dânsa.

Dar pe lângă tot respectul ce-l datorim pomenirii repausatei și durerii celor mai iubiți ai săi, nu se poate trece la ordinea zilei, fără o mică observare, peste unele cuvinte ce s'a rostit la îngroparea dânsului, cari nu corăspund pe deplin adevărului și cari tocmai pentru aceea nu au fost nici bine alese, nici potrivite pentru alinarea durerii desolatului soț și a fiilor întristați. Aceste cuvinte, pe cari spre nespusa mea mirare le-a rostit Mult On. D. Protopop G. Șuta, sunt următoarele: „și tu prea iubite Vasile Dr. Lucaciu, scumpul nostru prietin, care ai suferit o viață întreagă pentru drepturile neamului tău, iată neamul tău n'a dat pânea de toate zilele fiului tău, ci a fost silit să ia în mână toiagul pribegiei la America!” (Vezi Gazeta Tr. Nr. 101 din 21 I. c.) Ei bine, față de aceste adevărul este că: fiul Părintelui Lucaciu nu s'a dus la America pentru că neamul său, ori mai bine zis dieceza în serviciul căreia este ca preot, nu i-ar fi dat pânea de toate zilele, nici nu s'a dus ca un pribeag nenorocit ca să muncească în fundul vre unei băi ori în zgomotul vre unei fabrici, ca să poată trăi. Nu! Ci s'a dus de bunăvoie, la dorința sa și cu învoirea părinților săi. ca un apostol însuflețit de cel mai sfânt ideal, de idealul misionarului creștin, ca să vestească Evanghelia lui

Hristos fraților risipiți în acea mare republică și să pună temelie bisericii noastre și în acel îndepărtat continent! Și spre lauda și mângâierea cea mai mare îi poate servi dânsului și la ai săi, că și-a făcut datorința deplin, așa încât și ducea lui mamă se va fi putut mângâia în ultimele clipe ale vieții cu gândul, că dacă nu l-a putut vedea la căpătâiul dânsului, îl știa muncind în serviciul cauzei celei mai nobile și mai sfinte, ca apostol al lui Hristos, ca părintele sufletesc al multor frați înstrăinați și ca unul dintre cei mai vrednici și mai iubiți preoți ai bisericii noastre unite cu Roma! Și pe lângă aceste se mai știe, că și subsistența sa materială încă îi este asigurată poate mai bine decât i-ar fi putut fi rămânând în patrie.

Iar dacă oarecând ar dori, ori ar fi silit de împrejurări, să se reîntoarcă iarăș în patria iubită, poate fi sigur orișicine, că în dieceza Lugojului, unde a fost primit cu dragoste și așezat în parohia ce a dorit-o, va fi iarăș primit cu cinstea cuvenită și îi va fi asigurată traiul după a dânsului vrednicie și întrucât se poate într-o dieceză mică și săracă ca a noastră.

Aceste am aflat de lipsă a le constată în interesul adevărului dar, repet încă odată, cu totul departe de a turbura jalea adâncă a iubitului nostru confrate Dr. Vasile Lucaciu și a mult stimatei sale familii.

Hațeg, la 24 Maiu 1911.

Dr. Iacob Radu
vicar for. gr.-cat.

Iarăș predica!...

Ne strecurăm prin timp. Prin timpul poreclit al luminilor, și care — știm bine — e mai periculos pentru noi, pentru viața noastră religioasă, națională, decât toate vremurile negre, prin cari au trecut stră-

moșii noștri. Astăzi cu alte arme, cu alte puteri, cu alte mijloace se lucră întru nimicirea, sguduirea bisericii noastre, a tuturor așezămintelor noastre. — La frângerea acestor pericole, acestor piedeci, pe lângă mijloacele progresului actual, mult, foarte mult ne vor ajuta obiceiurile strămoșilor noștri, cari în nesfârșitele lor năcazuri, asupriri, au avut un scut puternic, un adăpost, un liman iubit, biserica, la care cu toții alergau, ca la o mamă. Aceasta mamă i-a adăpostit, mângâiat și încălzit, ba chiar întărit; păzind strămoșii noștri neatînse, nevătămate credința adevărată, limba lor, obiceiurile lor și pe cari mai târziu ni-le dau moștenire. „Să nu ne lăsăm deci noi ademeniți de spiritul bolnăvicios al timpului, ci să alergăm și noi la maica noastră biserică, carea prin povețele păstorilor ei chemată e a susține în inima fiecărui credincios focul sacru al credinții și al iubirei de neam“.

Zic, prin povețele păstorilor fiind ea chemată a susține în inima fiecărui credincios focul sacru al credinții, căci preoții, ca unii dintre cei mai de seamă factori ai popoului nostru, au dublu obligământ moral a sămăna sentimentul de dragoste și evlavie în popor, pe scurt duhul lui Hristos, și a-i face aceluia cunoscute dogmele religiunii. Arma cea mai puternică — în aceasta privință — e cuvântul și exemplul. Cu cuvântul blând, cu iubirea a cucerit Mântuitorul lumii. Exempla trahunt. Despre cea dintâi ceva...

Îmi pun întrebarea, că oare astăzi poporul nostru află desfătarea cea cerească, sprijinul, scutul pe acest liman iubit, a bisericii? Azi, când preoții tineri sunt fără excepție, oameni cu pregătire recerută pentru a stă la culmea destinației lor; astăzi, când la tot cazul și ei stau pe același nivel cultural, la care stau preoții altor națiuni, zic,

FOIȚA.

NOAPTE...

Se lasă noaptea tot mai tristă
În somnoroasa mea chilie,
— Din zări de sus duiioase lacrimi
Clăpesc în pacea mea pustie...

De din departe 'n svonuri line
Se cântă Târnava la moară...
Și 'n scumpa mea singurătate
Potop de gânduri îmi coboară...

Și așa cu 'ncetul se distramă
O noapte ca și toate cele...
Și 'n suflet mi-se țese o noapte
Dar fără lună... fără stele...!

Valbora.

Puterea presei.

Împărăția slovelor s'a întins peste tot pământul. Micii soldați de plumb ai tiparilor înalță la mărire și coboară 'n mormânt neamuri. Puterea cea mai mare azi nu zace în gurile tunurilor, în ascuțișul săbiilor, ci în presă. Presa formează opinia publică care croește destinele popoarelor, presa e câmpul de luptă a tuturor elementelor societății. Prin presă se agită pentru cele mai variate idei, prin ea se mână sufletele spre desăvârșire ori degenerare. — Slova mică ajunsă a stăpâni lumea mare, și 'n fața apostolii ei dispar oratorii mari ai timpurilor.

Spiritul ei pe nesimțite ne intră 'n sânge, ne cucerește inima, gândirea și toată ființa.

Spiritul presei e spiritul neamului respectiv. În presă se reoglindește morala și cultura ori cărui popor. Prin presă bărbații mari ai neamurilor grupează indivizii sub flamura binelui obștească, tot prin presă ființe mici, suflete pipernicite cari își înmoaie condeiul în mocirla gândirii josnice, împraștie 'n lume otrava dulce, sămăna pe nesimțite sămănta corupției clătănând baza morală a sufletelor și statelor.

Sub influința presei deveni Franța odinioară atât de puternică, și tot sub influința ei coborî de pe pedestalul măririi.

Până când aproape numai biserica a fost stăpâna literelor și școala creștină educatorul neamurilor, presa n'a fost infiltrată de otrava corupției, iar știința înaintă în cadrele morale.

Vrăjmașul mare al omenirii însă nu se odihni: Acăpără soldații de plumb ai presei, le puse 'n fruntea celor mai îndârjiți dușmani ai creștinismului și porni campania hâdoasă de-a răsturna orice alcătuire socială bazată pe morala creștină.

Și cine-s în fruntea acestei campanii, cine-s cei ce țes planuri, să scoabă în mormânt creștinismul? Sunt dușmanii lui Hristos, jidanii și frații lor de cruce francmasonii.

Conducători mai buni ca spiritul viclean și obrăznicia jidovească nici n'ar fi putut pune Antichrist în fruntea acestei întreprinderi.

Bine știa însă, câtă antipatie nutrește creștinismul față de acest neam pribeag părăsit. Le-a ridicat deci prin francmasonerie cetate puternică, din lăuntru cărăia în dragă voie să-și poată suflă otrava asupra fiilor crucii.

S'a pornit munca diabolică: Veninul dulce zi de zi a fost picurat prin romane și prin foițele ziarelor în suflete. Narcotul pe încetul amorți conștiințele, legându-le în somnul dulce al senzualității. Prin aceasta s'a deschis calea largă spre corupție. Societatea infectată odată își pierdă bunul gust, i-să

poate afla poporul aceia desfătare sufletească, pe care au aflat-o strămoșii noștri în cetera căzaniilor, și în câte-o cateheză ținută de câte un moralist??

Aproape e oare — azi — poporul de acest liman iubit odinioară; merg bucuros la aceasta mamă spre a-și întări puterile zdruncinate de năcazurile și valurile lumii??

Nu sunt chemat a răspunde la toate acestea. Dar totuși, îmi permit, a expune o cauză, care face de înstrăinează poporul nostru de acest liman iubit, de aceasta fortăreață sufletească, carea pe zi ce merge e tot mai impresurată de dușmani.

Dacă adevăratul progres al omenirii nu constă numai în mașini, ci în puterea crescândă a simțului moral, a simțului de adevăr și de dreptate cum zice D'zeglio, dacă preoții actuali sunt oameni pricepători, cu pregătire recerută pentru a stă la înălțimea vocațiunii lor, și dacă cei chemați de a moraliza turma încredințată lor, pe lângă toate acestea, nu fac ca poporul de azi să iă parte la actul liturgic, sau nu fac de a se apropia mai tare de cetatea deasupra muntelui, ca în trecut, nu fac... ca și în aceste timpuri vitrege să se apropie cât mai tare de acest loc sfânt, de acest scut odinioară cercetat... ni-se pune o întrebare, că oare care e cauza, care e pricina acestei răceli, și înstrăinării a poporului de sfânta biserică... acestui neajuns??

Oare timpurile negre în cari trăim? Sau doară e ziua cea d-apoi?

Da; timpurile negre pentru biserică ar fi o cauză, care foarte ușor își află explicație în lipsa predicării și încă a bunei predicări.

În multe rânduri s'a desfășurat aceasta chestie, arătându-se lipsa ei, cauzele stagnării predicii, apoi s'au spus mijloacele de a ne folosi, spre a putea fi oratori buni și

toți simțirea morală și începă a alerga ne-bunește după otrava tipărită. Răfineria izbuti, ș'acum i-se asociază obrăznicia: pe rând fură trase în noroi și pângărite toate convingerile noastre bazate pe principiile religiunii. Mentea fu idolizată, au făurit religia rațională, care afară de sfera celor cinci simțiri, nu mai cunoaște nimic. Senzualitatea căpătă îndreptățire și 'n legislație: Se introduse căsătoria civilă prin care femeia creștină deveni un simplu obiect de plăcere, o avere mișcătoare, pe care o pozezi în înțelesul contractului făcut la matriculant și de care — tocmai fiindcă nu te leagă conștiința — curând te poți scăpa. Astfel se puse la cale desbinarea familiilor. S'a pornit apoi puhoiul scrierilor pornografice cu scopul de a umplea punga autorilor cu bani scilicet, iar sufletele cetitorilor cu negrul corupției.

*

Dacă vom căuta la conținutul ziarelor din lumea mare, numai decât vom fi în curat cu munca diabolică a presei jidovite, masone, social-democrate, (tot un drac, ori cum i-am zice). — Articollii de fond se silesc a îndreptă opinia publică și prin aceasta a dirigiă cărma statelor. În articolele acestor foi se aprinde și ține vie ura între naționalități și confesiuni. Cunoaștem doar toți, ce rol mare joacă foile jidovite la noi în Ungaria. Acestei presei avem și noi românii a-i mulțumi, că o așa mamă mașteră ne strânge la sânu-i de șerpe. Aceasta presă a întunecat

mai în urmă ni-s'a arătat modul cum trebuie să fie o predică și câte altele. Vreau să trectez chestia aceasta din alt punct de vedere și anume: Însămănătatea predicii, ca așa să ne punem pe muncă, că numai așa vom putea ridica barometrul scăzut al vieții noastre religioase, care la noi e foarte scăzut — putem zice — în raport cu alte popoare.

Cine nu a simțit putere cuvântului? Acela numai care n'a gustat o predică, o vorbire frumoasă, bună. Ascultă o predică frumoasă, o predică pe care o poți numi așa, simți din cap până'n picioare un fior ca și un curent electric. Suntem ca și rădicați de pe pământ. Suntem la sfârșit gata spre orice, material apt, potrivit, meșterului spre trebuință.

Aceasta și constituie puterea predicii!!

Și dacă puterea cuvântului ducea mulțimea de oameni în pustie după Mântuitorul, încât El silii eră, așa zicând, să facă minunea înmulțirii pânilor, spre ai sătura; și dacă biserica creștină a înaintat așa de repede la începutul ei, dacă păgânii, părăseau cu mile templele lor și veneau să se adepă cu mântuitoarele învățături, toate sunt a se datori în mare parte învățaturii sau predicii cuvintelor mântuitoare ale evangheliei și dacă câteva cuvinte pronunțate la timp și din inimă de Bonaparte, au fost ca o scântee electrică pentru armata franceză și dacă acestea câteva cuvinte au statornicit în Napoleon și soldați un fel de frăție și armonie, o încredere mutuală, care fu izvorul atâtor fapte eroice, cari au pus lumea în mirare — după cum zice A. Karr — zic, oare este ceva motiv, ceva cauză de a ne lipsi de acest mijloc, de a câștiga sufletele, de a cuceri inimile atât pentru viața religioasă cât și cea politică? Dacă da, atunci cercăm înzadar motive de a ne scuza!

gândirea sănătoasă a celor dela cărma țării și în locul ei a aprins focul patimilor, a sădit în inimi egoismul, ură și despotismul.

Cronica acestor foi prin descrierea interesantă a tot soiul de crime, ține spiritele într'o continuă agitare și formează o adevărată școală a oamenilor, cari își câștigă pâinea în făcerea nopții.

Foița, grădina de flori a ziarelor băjbăe de macul senzualității, care adoarme conștiințele în somnul dulce al păcatelor.

Aceasta se numește literatură frumoasă. Facem literatura frumoasă când săpăm groapa sufletelor.

Firește, că toate acestea mână apa pe moara dușmanilor creștinismului, în care se macină morala neamurilor.

Sub influința acestei presei a ajuns a fi biserica catolică în multe părți o mamă prigoniță de înșiși fiii ei. Aceasta presă a creat școala interconfesională menită să crească tinerimea în spiritul lumii. Spiritul acestei presei corupte (înțeleg presa străină) a înstrăinat de biserică o mare parte a inteligenței noastre care ce e drept nu e dușmană pronunțată bisericii, dar de vom merge tot așa, va fi.

În fața acestor primejdii se așteaptă o îmbunătățire radicală în ziaristica noastră. Noi, românii uniți mai ales, avem lipsă în centru de un organ puternic: foaie de zi, pe care de sigur o vom sprijini-o și noi laicii și nu vom alerga la ziarele lumii străine.

Iuliu Pop.

Să privim pe D. N. I. Hristos pe munte fiind vorba din acest amvon natural și să-i urmăm dacă suntem adevărați discipuli ai Lui!

(Va urmă).

Corespondințe.

Un răspuns.

Comloșul-Mare, 22 Maiu 1911 n.

La comunicatul sfinției sale părintelui Conda în „o rectificare“ din nr. 39 al „Unirei“ țin să declar următoarele:

1. Ce am scris în Nr. 31 al „Unirei“ am scris.

2. În toate chestiile de interes obștească n'am obicei să mă ating de onoarea persoanelor ca atari, ci numai procedura lor oficioasă obscură o critic cu cugetul de a abate dela povârniș pe cei, cari nu-i văd. Așa cred dară, că în pomenita mea corespondință nici Dl Szabó subinspector în Torontal, de carele nici pomenire nominală nu avusem, nu a putut constata vre-o ofensă la adresa persoanei sale, ca atare și nu o va putea constata nici un om cu minte luminată și cu gânduri adevărat creștinești.

Cu atât mai departe de mine a fost intenția de a-i întuneca meritele Dlui Szabó pentru parohia Iancabid, despre cari iubitul frate în Hristos Conda, în 4 ani, de când conduc acest District — nu mai sunt dară așa om nou în tract — până azi nu mi-a pomenit nici când. Dar pentru aceea eu totuși cred părintelui Conda, cu aceea umilită observare, că parohia Iancabida s'a întemeiat în 1891 iar dl Szabó atunci nu eră în acest comitat, dar nici părintele Conda.

3. Mi-e de mirare, că la scripta mea din 27 Martie a. c. Nr. 31 adresată inspectoratului reg. căruia aparține și Dl Szabó, dsa nu a aflat de bine a-mi comunica mie rezultatul vizitațiunii sale efectuate în școala mea fiind eu în prima linie ca președinte și director școlar răspunzător pentru mersul învățământului, ci a mai preferit a-l comunica altora, cari spunând, adevărul, nu au nici o legătură cu școala mea. — Cu deosebită satisfacție constat însă, că corespondința mea din 31. al „Unirei“ a avut un rezultat bun, căci în urma aceleia mi-s'a dat să cunosc, deși nu oficios, conținutul altor două rubrici de foarte mare interes din protocolul vizitațiunii Dlui Szabó, că adeca limba de propunere în aceasta școală e cea „Românească“ și că satisface prea deplin articolului XXVII ex 1907, la ce eu nu ajungeam, de nu scriam, ce am scris, și eu asta am vrut.

4. Mângâierea sufletească cauzată mie prin rectificarea iubitului frate în Hristos Conda am să i-o atribui numai ostenelelor sfinției sale, carele a binevoit a arăta dlui subinspector „Unirea“ Nr. 31, pentru ce li aduc sfinției sale pe aceasta cale mulțumițele mele cele mai călduroase. Sperez, că în viitor dl subinspector Szabó îmi va comunica mie rezultatul învățământului, constatat cu ocaziunea vizitelor școlare, cum fac alți inspecitori reg. și nu va trebui ca atari date să percurgă țara întreagă.

Pentru „momento“, fără a avea intențiunea să ofensez persoane, mai înregistrez următorul caz și anume: în 3 Maiu a. c. fiind într'o parohie, parohul locului mi-a im-

părtășit, că vizitând subinspectorul reg. școala noastră, la subscrierea protocolului vizitației școlare, parohul a cerut să i-se arete ce s'a susceput în protocol. Inspectorul astupând cu mâinile o parte din conținutul protocolului, sub amenințare cu detragerea ajutorului docental a pretins dela paroh, să subscrie protocolul, ceea ce parohul a și făcut, dar după aceea îndată a arătat cazul la locurile competente. — Vom vedea.

G. Muntean
paroh-protopop.

Reviste.

În ședința de 23 n. c. a Parlamentului, după ce s'a dat mai întâiu cuvânt condoleanțelor oficioase pentru miniștri nenorociți la aviatica din Paris, — ministrul de războiu Hazai Samu a prezentat proiectul despre legea militară. Asupra acestuia vom reveni altă dată. Notăm aci numai, că în clipa când ministrul prezintă proiectul, de pe galerii dela catul al doilea a sburat un potop de hârtiuțe de-adreptul spre partidul „muncii“, stârnind nu puțină spaimă momentană în patrioți. Pe hârtii erau imprimate următoarele: „*Domnii deputați au declarat înainte cu un an de cea mai de frunte și mai neamânabilă problemă a regelui și a guvernului: reformarea dreptului de votare. De atunci regele și guvernul seu nimic alta n'au făcut, decât au amânat mereu îndeplinirea propriei lor făgăduințe sărbătorești, iar acum e năzuința de-adreptul într'acolo, ca în loc de drepturi, iarăș jertfe de sânge și de bani să fie partea poporului! Aceasta năzuință e: desmințirea promisiunii regești și înșelarea poporului. Dacă regele suferă acest joc cu vorbele sale, poporul nu va suferi să fie din nou înșelat! Videant consules! ... Partidul socialdemocrat din Ungaria.*“

*

La bugetul cultelor a vorbit deputatul Ostffy o oră întreagă apărând între altele și interesele ovrilor din țară. Vorbitorul al doilea a fost *Contele Tisza*, făcând aspru rechizitoriu vorbirei contelui Zichy de deunăzi. De pe un diapazon superior — recunoaște curentele destructive din țară, dar neagă, că pricina ar fi numai jidanii și francmasonii.

Recunoaște, că din lojele francmasonice se ațăță acțiunea demoralizatoare, dar accentuează, că în lojele numite sunt și elemente cinstitute. Pe catolici îi împarte în două

tabere: catolici liberali și catolici ultramontani. — Firește, într'un tenor străbătut de cea mai arzătoare dragoste patriotică, pentruca la capăt aplauzele furtunoase să nu mai înceteze pe partea patrioților.

*

Ceva mai calm, dar poate și mai la object a fost discursul deputatului creștin-social: *Dr. Alexandru Giesswein*. Aprobă păreri favorabile ale ministrului despre bazele culturii creștinești, și afirmă între altele, că nu numai Dante și Shakespeare a muncit odinioară sub influința culturii creștinești, ci și însuș Voltaire și Didero; ba poate nici Marx n'ar fi produs eventual părțile frumoase și drepte din cartea sa, dacă un Marcu și soții n'ar fi scris mai înainte cu 1800 ani evangheliile. Trece la soartea învățătorilor, la școlile medii și la chestia universității a treia. În special referitor la facultatea teologică: nu urgitează încă vre-una nouă, ci propune, ca aceea una din Pesta să se amplifice așa, ca pe lângă vre-o 20 profesori să fie vre-o 2—300 auditori clerici. Urgitează catedrele de: știința comparativă de religii, de egiptologie, asiologie și sociologie. Pentru caz de lipsă, să fie și catedre paralele. Referitor la autonomia catolică desminte părerea celor ce susțin, că piedeca intrupării autonomiei numite ar fi ierarhia și episcopii. În autonomie dorește a vedea „un mijloc de-a îndruma averile bisericii catolice în direcția de lipsă“. — Neagă, că proiectata autonomie ar violă drepturile de patronat ale Regelui. Se provoacă între altele și la modul, cum își alege Mitropolit provincia noastră mitropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș — fără de-a atinge prin această dreptul de patronat preanalt. — La sfârșit cetește un articol din revista „Religio“, în care se spune, că: pe guvern la denumirea de episcopi nu întotdeauna canoanele îl conduc, că la complinirea scaunelor episcopicești au rol mare și considerații materiale. Acelaș articol vorbește și despre emulările ce se dau în jurul obținerii scaunelor vlădicești.

Vorbirea lui Giesswein a fost pentru mulți inși — ca o ploaie rece când nu o dorești...

*

Mercuri în 10 Maiu st. v. frații noștri din Regat au serbat în mijlocul unor înălțătoare manifestații aniversarea a 45-a dela suirea

pe tron a Majestății Sale Regelui Carol și a 30 dela proclamarea României ca regat. Tot cu acest prilej s'au împărțit câteva drapele nouă unor regimente, în locul acestora, pe cari gloanțele dujmane le-au sdrențuit în războiul pentru neatărnare. S'au slujit „Tedeum“ la Mitropolie și a defilat trupele pe Bulevard. A luat parte la aceste frumoase serbări întreagă familia regală și princiară, afară de Majestatea Sa Regina, care petrece la Constanța. Principele Ferdinand a defilat în uniformă de general, ca inspector al cavaleriei, iar prințul Carol în uniformă de sublocotenent de vânători. Ținuta trupelor a fost bună și Majestatea Sa a fost deplin mulțumit. Mulțimea imensă adunată la aceste serbări, a aclamat viu pe Suveran și familia regală.

La Hunedoara.

Din 23 până la 25 c. un grup de 47 elevi dela școala civilă de fete din loc au făcut o excursiune de studiu la Hunedoara, sub conducerea dsoarelor Rozica Căpușan, Anastasia Maniu, profesoare, Dr. V. Macaveiu, M. Șerban și St. Pop, profesori. Excursiunea, cu toată vremea neprielnică, a fost din cale afară bine reușită și va rămânea pentru toți o amintire dulce.

Hunedoreni, oameni de inimă și Români harnici, au dovedit față de excursioniști o dragoste fără pereche. La Piski au fost întâmpinați de dl Petru Nicoară, esactor opidan, iar la gara din Hunedoara de-o ceată aleasă a intelectualilor din oraș, în frunte cu simpaticul Osvadă. Pe Ciceronele în oraș, la Cetate, la topitoare, pela biserici și în excursia de plăcere pe linia Ghelarului l-au făcut cu o compesantă și dragoste rară dnii: Nicoară, Osvadă, Dr. Dubles, Marea, Romul Albu, capelanul din loc, Boer, Comșa etc.

Toți excursioniștii au fost încartirați pela familii, unde au fost deasemenea foarte bine primiți. La reîntoarcere au fost însoțiți până la gară de toți dnii amintiți, iar până la Piski de dsoarele Mărioara Szabó, Florentina Pires, Hortenzia Dima și Livia Avram.

1.

Noutăți.

Conferență episcopicească. Pe ziua de 3 Iunie n. e convocată la Blaj conferența Episcopilor Provinciei noastre mitropolitane. Cu o zi mai înainte se va întruni comisia esmisă de adunarea din Orade, pentru pregătirea statutelor societății literare creștine.

Mulțumită. Ilustrul mecenat, Domnul Vasile de Stroescu a binevoit să dăruiască 200 cor. pentru repararea bisericii noastre; pentru care faptă marinimoasă în numele curatoratului îi aduc profunde mulțumite. Deă cerul marinosului donator zile dulci, senine și mulți ani fericiți! În numele curatoratului gr. cat. Sălciua de jos în 23 Main 1911. Iosif Hațiagan par. gr. cat.

În Beluș examenele verbale de maturitate se vor începe în 3 Iunie n. Examele private atât în gimnaziu cât și la școala civilă de fete vor fi în 13 și 14 Iunie n.

Mare adunare populară în Lugoj. Conducerea de partid din Caraș-Severin a decis a convoca în Lugoj o mare adunare populară pe ziua de Joi 15 Iunie n. 1911. Se va vorbi despre situația politică și despre votul universal.

La adunare vor lua parte și toți deputații noștri naționali.

Toate comunele din comitat vor fi reprezentate.

Cătră Reuniunile române de meserieși. Reuniunea sodalilor români din Sibiu, ca comitet central executiv al tuturor reuniunilor de meseriași, lansează un lung apel cătră reuniunile surori spre a-i prezenta un raport detaliat despre activitatea dezvoltată în ultimul an, apoi date statistice despre toți meserieșii aparținători cercului său de activitate, însemnând meseriile, cari sunt mai bine, ori mai slab îmbrățișate, eventual acele, de cari se simte lipsă, și în sfârșit să arete dacă au aranjat expoziții industriale și cu ce rezultat. Informațiile aceste le cere comitetul executiv, spre a putea compune un tablou despre toate reuniunile de meserieși din prilejul serbărilor culturale dela vară.

Monarhul nostru și dreptul de agrățiare. Un litografiat vienez pretinde a ști, că Majestatea Sa Regele ar fi investit pe Clironomul nostru Francisc Ferdinand cu drepturile de agrățiare. — Față de știrea aceasta se vorbește din surză bine informată, că investirea chestionată se poate referi numai la cazuri mai ușoare, pe când însuș dreptul de agrățiare în chestii grave, ca drept prevăzut în constituția țării — este și va rămâne exclusiv numai în posesiunea regelui ca atare.

Știri literare. Însemnăm în acest loc următoarele scrieri apărute în editura institutului grafic „Minerva” din București: I. Agărbiceanu: *În întinerie*, — M. Sadoveanu: *Apa morților*, roman, — M. Lungianu: *În sărbători*, — Radu Baltag: *Feciorul*, și în urmă: Al. Russo: *Scrieri*, cuprinzând operele complete ale acestui scriitor, aproape uitat, dar cu atât mai vrednic, ca posteritatea să-l reînvie. Cartea începe cu o prefață a dlui prof. Bogdan Duică, prin care se face cunoscut cetitorului autorul și opera sa.

Sfințenia Duminecii. Diplomații europeni cu sediul în Washington, aranjând în Dumineci petreceri sgomotoase, au fost aspru întimpinați din partea presbiterului american pe motivul, că au vătămât astfel simțul religios al americanilor. Ce vor fi zis la asta cei cu chefurile?

Dragostea și ura florilor. Botanicii și grădinarii olandezi afirmă serios, că plantele știu urî la fel cu oamenii. — Rulling, șeful grădinariei dela școala botanică din Amsterdam scrie, că trandafirul și rozeta sunt dușmane neîmpăcate între olaltă. De cumva ajung într'un smoc lângă olaltă, se apropie grabnic una de alta și se ofilesc. pe când celelalte flori rămân proaspete. Din contră garoafa și heliotropul simpatisează foarte mult între sine și rămân multă vreme proaspete lângă olaltă. — Lăcrămioara încă stârpește orice floare de lângă sine. Dintre arbori teiul și paltinul se urăsc de moarte și nu se sufer lângă olaltă. Dimpotrivă plopul și castanul sunt prietini buni.

Magistrul de Giovanni, renumitul director al clinicei medicale regești din Padua a constatat următoarele: „Apa naturală amară *Francisc Iosif* are însușirea excepțională ca purgativ domol, încât și intestinele iritate o suportă ușor”. — Se află în farmacii și spițerii. Direcțiunea de transport în Budapesta. (6).

Membri pe viață. La „Societatea meserieșilor români din Blaj”, s'a înscris membru pe viață dl Dr. Octavian Rusu, avocat la Albina în Sibiu, plătind cotizația de 50 cor.

Zăpadă și îngheț. Peste întreg comitatul Liptó a nins. Într'o strungă au înghețat 33 de oi. În valea dela Bodafalva e zăpada până în genunchi. În Mátészálka, Gálszécs, Vișeu de sus și în Nyitra a fost frig mare. — Din Lócse se semnalează neană multă. Partea de miază-noapte a comitatului Sáros e troenită de zăpadă. — În Blaj: puțină unezeală și vânt rece.

Furt senzațional. Din Vespem vine știrea, că un anumit Csontos Károly, falsificând iscălitura și sigilul viădicului Baron Carol Hornig din Vespem, a delapidat o sumă de 266.000 coroane în paguba episcopiei franceze Chlung. Să fie drept?

Posta Redacțiunii.

T. R. Curatorul are drept să hotărască edificarea zidurilor culturale, fără adunarea poporului, căruia îi face numai cunoscute decisiunile sale.

Partea Literară.

Biserica Romano-Catolică din împărăția rusească.

de

P. M. C. Heilon S. I.

Partea întâi.

Date statistice despre Biserica Catolică în Imperiul Rusesc.

II.

Posturi onorifice. Collegium Petropolitianum. Biserițele.

(Continuare).

Sf. Scaun ignoră cu dinadinsul toată instituțiunea „Colegiului” din Petersburg. Numai în urma decretului ministerial (de 22 Maiu 1867), care ascrise „Colegiului” rolul unui superarbitru în relațiunile episcopilor și catolicilor cu Sf. Scaun și vice-versa, numai atunci s'a pronunțat Roma în contra instituțiunii Petropolitane (17 Octom. 1867), declarându-o de usurpativă. Episcopii, ascultători de ordinațiunea papală, fură expulsați, complicațiunile administrative au debordat, până în fine guvernul se văzu silit să cedeze. Și a și cedat în anul 1875. De atunci încoace „Colegiul Petropolitan” fu despovărat de toată competența „bisericească”, „superioară” — și funcționează pur și simplu ca „birou” de mijlocire, sau mai bine zis, de informațiune între ministerul de culte și ordinariatele catolice, mai ales în privința administrațiunii bunurilor eclesiastice. În această calitate a și primit „Colegiul” sancțiunea Sf. Scaun prin rescriptul din 2 Martie 1875. Prezidează arhiepiscopul de Molliew, câte trei dieceze din cele 12 trimet un asesor; guvernul denumeste pe un procuror (Ober-procuror al sf. Sinod) și mulți oficiali laici.

Ne isbutind nimica cu „Colegiul Petropolitan”, guvernul și-a însușit și competența unei supremații absolute și volnice peste toată Biserica catolică. În departamentul confesiunilor străine vedem trei birouri diverse, împuternicite de minister: 1-ul de-a alege, confirmă, dimisionă, permută și

controlă toate persoanele din Clerul catolic, dela episcopi, până la ultimul vicar de sat; de a permite călătoriile în țară și în străinătate persoanelor susnumite, a îngădui clădirea și repararea bisericilor etc. etc. Al doilea birou veghează, mai bine zis, spionează starea internă a tuturor persoanelor din cler — și primoloco decide în toate câte pot privi intrucâtva mănăstirile și persoanele religioase, bărbați și femei. Al treilea birou este un fel de instanță judecătorească superioară eclesiastică, mai ales în afacerile administrative și pensionare. Înraurința faptică a guvernului în afacerile bisericesti catolice o vom mai lămuri la alt loc.

D) Biserițele. Poate va interesă pe cetitorii noștri numărul și calitatea bisericilor catolice din actualul imperiu rusesc. Din șematismele diecezane cu greu am putut extrage numărul bisericilor consacrate, celelalte bisericile neconsacrate și paraclisele în cari se celebrează sf. slujbă, deși foarte numeroase, totuși n'au putut fi luate în considerațiune în tabela, ce o dăm. Tot de asemenea nu putem statornici, nici lua în considerare acele multe sute de bisericile unite și latine, ce le-a răpit guvernul, transformându-le în pravoslavnice, închinându-le sau dărâmandu-le. De pela anul 1864 guvernul a confiscat toată averea imobilă a Clerului catolic, de atunci încoace Clerul catolic începu o activitate intensivă întru a conserva, restaura, împodobi și mări acele bisericile, ce i-a mai lăsat guvernul. Multe bisericile nouă s'au clădit dela anul 1864 până azi, — afară de dieceza Podlachiei și Lublin, unde guvernul a împedecat toată stăruința chiar întru repararea celor vechi, din motiv că ele, împrăștiate printre „Uniți”, ar fi putut contribui spre consolidarea religiei catolice. — Bisericile vechi, mai ales în nordul Regatului Polon unde erau multe pădurile, sunt mai toate de lemn; unele din ele datează din secolul XI: așa cea din Bierkow din anul 1033, cea din Zborowek din 1058. Natural, vorbim despre bisericile sătește. De altfel ne va lămuri tabela raportul materialului și numărului bisericilor, despre cari vorbim:

Diecezele:	Biserici consacrate de Episcop.			Total.
	De piatră	De lemn	Clădite după anul 1864.	
Varșovia	233	104	?	337
Wladislavia	268	115	56	383
Plotsk	170	100	75	270
Sejny	91	50	42	141
Lublin—Podlachia	195	76	18	271
Sandomir	178	43	28	221
Kielce	228	34	34	262
Moblew—Minsk	134	56	34	245
Wilno	163	100	28	287
Kowno	134	190	31	361
Lutsk, Zytom, Kam.	215	32	?	296
Tyraspol	130	30	71	160
Total	2139	930	417	3234

(Va urmă).

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.

după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

35

Atunci nu s'ar fi dus! — suspină Jaghienka.

— Am văzut, că s'a depărtat tare cu greu și când și-a luat rămas bun l-am întrebat, că nu cugetă la tine și el mi-a zis încet: „Dumnezeu să-i dea sănătate și s'o binecuvinte cu amândouă mâinile“, — iar ochii îi erau plini de lacrimi.

— Nu-i adevărat, nu-i adevărat! — îl întrerupsese Jaghienka.

Îți jur că-i adevărat! — răspunse Mazko serios.

— Și cred, că Zbizko te iubește mai mult ca pe Danusia.

— Deă Dumnezeu! strigă Jaghienka repede; și înroși de rusine.

Mazko se făcuse, că nu observă confuzia fetei, și o mângăie:

— Nu te supără scumpa mea! Eu știu ce va fi. Zbizko merge în Mazovia, învinge câțiva cavaleri germani și buchetele aceluia le dă Danusiei... Fata însă nu o va căpăta, căci Jurand e om de cuvânt; eu îl cunosc bine, căci am fost la el...

— Și dacă i-se întâmplă ceva? întrebă Jaghienka.

— Să n'ai nici o frică! Vezi cum a isprăvit și cu Vilko și Stan... A învățat a se lupta sub mâna mea... Poți fi liniștită, că se va reîntoarce.

— Dar când?

— Puțină răbdare! Înainte de toate împacă-l cu abatele și cu tatăl tău.

— Dar cum? Tatăl meu nu-i mâniaș, ci trist, iar cu abatele e tare greu chiar să și vorbești de Zbizko... M'a certat mult pentru el.

— Cum? pentru Zbizko?

— Da! și să-ți mai spun ceva: am avut un servitor bohem, om voinic și credincios, îl cheama Glava. L-a luat prizonier lângă Bolaslavetz. Tatăl meu mi-l-a cinstit mie, iar eu i-am dat arme bune și l-am trimis la Zbizko să-i stea în ajutor și să-mi dea de veste de i-s'a întâmplat ceva pe cale... I-am dat și bani și mi-a promis, că-l va servi cu credință pe Zbizko.

— Ce bună ești! — zise Mazko. — Dumnezeu să-ți dea tot binele! Dar Zich s'a învoit la asta?

— La început nici nu voia s'auză de asta... Dar când l-am rugat în genunchi, mi-a promis. Abatele s'a infuriat, când auzi de de vestea asta și începuse să țipe. Tatăl meu s'a ascuns și eu am plâns și l-am rugat până ce l-am înduplecat, ba mi-a dat și un colan de mărgelă. — Dar ce-mi pasă mie, că mă ceartă cineva! O fac, numai ca Zbizko să aibă un apărător mai mult.

— Jur, că nu-ți știu spune pe cine iubesc mai mult, pe Zbizko ori pe tine! — zise Mazko îmbrățișând pe Jaghienka. — Eu încă i-am dat însoțitori, și l-am îmbiat cu bani, dar n'a voit să-i primească.

În momentul ăsta, lătratul cânilor vestește sosirea vânătorilor.

— Tatăl meu și abatele! — strigă Jaghienka. Să mergem la poartă, va fi mai bine, dacă abatele ne va observa de departe.

Eșiră la poartă, unde așteptară pe vânători, cari sosiră îndată cu pradă: câțiva lupi și porci sălbatici.

Abatele îndatăce observă pe Mazko își scoase sabia, nu doar c'ar fi voit să-l străpungă, ci fiindcă simția o ură neîmpăcată față de Bogdaniec. Bătrânul se făcu că nu observă și se plecă încet înaintea abatelui. Jaghienka nu observă nimic, deoarece între însoțitorii, cari veniau cu tatăl ei observă pe Vilko și pe Stan, curtizanii ei.

— Ce este? — zise încet. — Aceștia ce caută aici?

Mazko se cutremură observând pe cei doi rivali. I-a venit în minte, că unul din ei va lua pe Jaghienka și deodată cu ea și averea din Mocidoli și banii abatelui. Supărarea lui se potență, când văzu, că Vilko Bgiov, a cărui tată atacase pe abatele, acum îl însoțește și-l conduce de braț în odaie.

— Abatele se va împacă cu bătrânul Viko și fetel îi va da totul! — se cugetă în sine Mazko.

Jaghienka, ca și când ar fi cetit în inima bătrânului Bogdaniec, zise batjocoritor:

— Văd, că după bătaia lui Zbizko s'au nculat... puteau să mă cruce cu vizita lor.

Mazko privi spre Jaghienka, a cărei față se aprinse de mânie la văzul curtizanilor, ce sosiseră.

— Tu vei face ceea ce îți demândă abatele.

— Nu! — zise Jaghienka — decisă,

— el va face așa, cum e voia mea.

Mazko suspină cam năcăjit.

— Unde i-a și fost inima nevoiașului aceluia, de n'a îndrăgostit pe fata asta?

(va urma).

Proprietar-editor: Aurei C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția

Scăldătoarea—Felix.

Loc de cură de iarnă și de vară

(lângă Oradea-mare).

Deschisă peste anul întreg.

Izvorul cel mai bogat din Europa în apă caldă sulfurată, căldura apei 49 gr. C. în cantitate de 17 milioane litri la zi.

Contra podagrei, reumei, ischiei, asudării și morburilor femeiești.

În anul 1909 au părăsit izvoarele vindecătoare a scăldătorii Felix recreații și însănătoșiți 9200 bolnavi. Are băi de vană, glod, mor și acid carbonice, 250 chilii comode și plăcute pentru oaspeți, mai departe are sale pentru conversat, pian și cetit, hotelurile excelente, muzică stabilă țigănească de primul rang, Dumineca muzică militară; spațiu de tenis, căi de plimbare îngrijite, parc și brădet 400 jugăre. Din 1 Mai comunică zilnic 16 trenuri cu gara scăldătoarei Felix.

Postă, telegraf și telefon interurban.

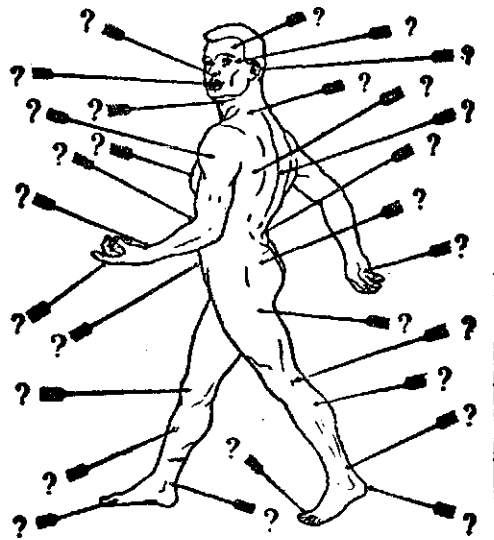
Taxă de cură și de muzică nu este.

Direcțiunea trimite la cerere prospecte gratis.

(89) 15—15

Te săgetează?

(Ai dureri?)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elshapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica, Centrale Nr. 122 (Zágrábmege).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, linișțitor de dureri, vindecător, închează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbicie de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă, și multe alte morburii acele nepomenite! Fluidul Elsa al lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii prevenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elshapurile-Rebarbara purgative al lui Feller, contra durerilor de stomac, sgârșiciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comanda să adresăm acurat așa: (92) 29—30

Eugen V. Feller, apotecar

Stubica Centrale 122 (comit. Zágráb).

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de Ioan F. Negrușiu și Petru Ungurean. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 5,9421—1910.

Picurile de stomac ale lui BRÁDY

provăzute cu marca de scutintă: Vergură Maria de Mariaczell, în decurs de 30 de ani într'atât s'au răspândit încât nici într'o casă nu pot lipsi. Cu neajuns efect se folosea aceste picuri în contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgârșiciului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.

Se află de vânzare în toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1'60 sticlă mică 90 fil. Pentru 6 sticle Cor. 5'40, 3 sticle mari Cor. 4'80 dacă se trimit banii înainte, le spezează franco:

farmacia BRÁDY K.

a „Magyar Királyhöz“ Bécs

I., Fleischmarkt 2., Depot 5.

Să fim atenți la marca de scutintă, care reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul aci alăturat

(8) 19—25

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în **Budapesta.**

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea
advocat dipl.

(81) 11-52

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171-27

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă mi- nerală de Buziaș **SCUTITĂ DE BACTERII**

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECA
S'a dovedit de cea mai cu efect
contra morburilor de rărunchiu, de
beșică, contra catarului cronic de
rărunchiu, contra formării nisipului
și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 52-?

Cheag.

Fiind la lăptării cerința principală
ca **cheagul** să fie **bun și curat**, după
experimentare de mai mulți ani mi-a
succes a aduce în comerț un **extract
de cheag bun și sigur.**

La pregătirea cașului din lapte de
caie este de lipsă de următoarea cantitate:

O lingură de supă, din acest **cheag**
la 28° R. sau 35° C. încheagă 100 litri
de lapte.

Indrumări mai detaiate se adaugă
la vânzare.

1 sticlă de 1 kgr. Cor. 4-20 fil.

1 " " 1/2 " " 2-10 fil.

1 " " 100 gr. " -60 "

1 " " 50 " " -40 "

Comandele prin postă se efeptuiesc
dacă prețul indicat mai sus se anticipează
și se mai adaug 80 fil. pentru spese de
postă.

Carol Schieszl,
farmacist

Blaj—Balázsfalva.

Cheagul cu prețurile de mai sus se
mai află și la farmacia lui **Victor
Schieszl** din *Zsidve* (Jidveiu) și la filiala
din Küküllővár (Cetatea-de-baltă).

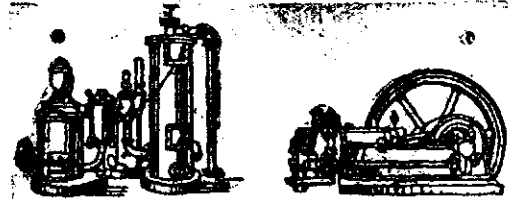
(85) 19-?

Kalmár & Engel

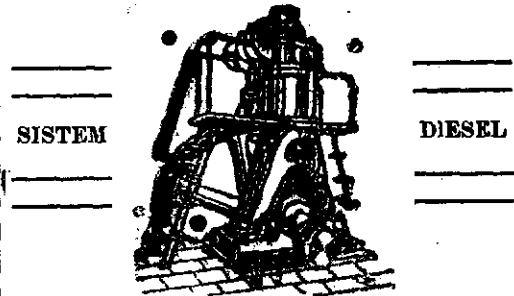
fabrică de mașini și motoare

Depozit și birou: V., Lipótring 22. Fabrică: VI., Úteggasse 19.
BUDAPEST

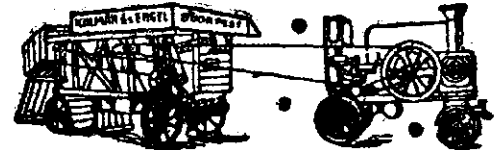
Renumit! Original! „Benz“!

Motor-Sugător de gaz. — Mănarea cea mai
eftină din prezent. „Benz“ Motor cu olein crud.

Recunoscut cel mai bun fabricat.
Recomandă garniturile sale de îmblătit, Loco-
mobile cu Benzio, cari sunt construcțiunea
cea mai simplă

Garanție deplină. Condițiuni de plată favo-
rabile. Preliminare de prețuri și Prețurente
gratis și franco. (101) 24-26

Sprrijiniți industria română!

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai
practice **pluguri și mașini eco-
nomice.** În depozitul meu se află
totdeauna gata celea mai renumite
motoare de benzin, locomobile
și garnituri complete pentru
îmblătit cu motor. Motoare
de benzin stabile, motoare
pentru gaz sugativ. Mori de
măcinat și tot felul de mașini
economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condi-
țiuni de plată favorabile,
în rate.

== Cea mai mare garanță. ==

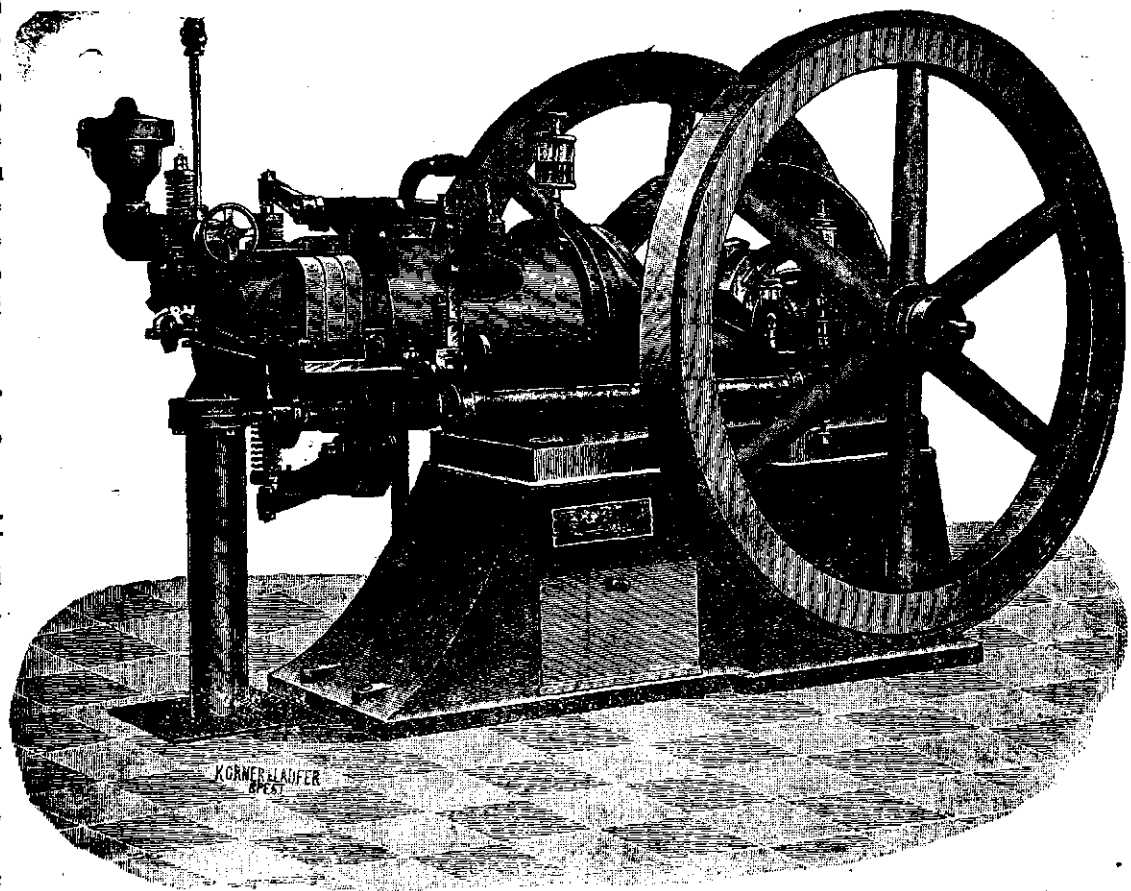
Nime să nu-și cumpere pluguri
sau mașini economice până nu cearcă
la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini
în Blaj—Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se
dau gratis.

(38) 9-52

Sprrijiniți industria română!

Nu numai în AMERICA

zac banii pe drumuri, ci și la noi ușor
poți ajunge milionar!!!...
Cum se pot câștiga pe ușor

3 și 1/2 milioane??!!...

Cumpărând dela noi o obligațiune de câștig
cu premie convertită dela

Banca hipotecară ungară și una dela Pesti Hazai!...

Acestea sunt celea mai de valoare și celea mai
căutate lozuri, fiind garantate din partea visteriei sta-
tului!... Ele se vând ca pita caldă!... Pentru a înlezni cum-
părarea lor fiecăruia, le vindem de prezent ambele pe:

36 rate lunare de câte 10 coroane.

Celea mai mari șanșe de câștig!!!....

9 trageri anual!!!...

Iată câștigurile principale: **1 milion!!!...**

Cor. 500.000—, 400.000—, 300.000—, 2 de câte
200.000—, 100.000—, o mulțime de 75.000—,
50.000—, 40.000—, 25.000—, 10.000—, și nenu-
mărate mai mici!

Toate câștigurile acestea ajung în fiecare an la sorti în
decursul celor 9 trageri, cari sunt în 5 Febr., 25 Febr.,
25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 25 August,
5 Octomvrie, 25 Octomvrie și 25 Decemvrie!...

Cu plăcere vindem aceste obligațiuni sau lozuri și nu-
mai singuratic:

Una obligațiune dela Banca Hipotecară Ungară cu
6 trageri anual pe 33 rate lunare de câte 6 cor.

Una obligațiune dela Pesti Hazai cu 3 trageri
anual pe 33 rate lunare de câte 5 coroane.

Cine ne trimite rata primă, — adică suma de 10, 6 sau
5 cor., — aceuia îndată îi trimitem Lista de rate le-
gală, în care se induce Seria și Numărul lozurilor, ce
i-s-au vândut pe baza căreia imediat ia parte la joc.
Deja după achitarea ratei prime este îndreptățit cumpărătorul
la proximele trageri, iar câștigurile, în care i-s-ar trage
lozurile, sunt în întregime ale lui. De sine se înțelege,
că achitând și ratele viitoare regulat, în fiecare
lună, va juca neîntrerupt un șir lung de ani
de zile, putând câștiga cu acelaș loz și de mai
multe ori. După trei ani, când cumpărătorul a ajuns să
plătească toate ratele, — (cine vrea, poate plăti și mai multe
rate deodată), — va primi dela noi lozurile, respective ob-
ligațiunile originale și va juca mai departe, fără ca
să trebuiască a mai plăti ceva!... Până la achitarea
tuturor ratelor obligațiunile originale se păstrează în cassa
noastră de fier sub controla statului. Obligațiunile s-au lozu-
rile acestea au o valoare permanentă și se pot vinde oricând
cu prețul de bursă, sau se pot lombarda, zalogi.

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige necondiționat!!!...

Nime să nu întârzie cu trimiterea ratei prime,
pentru a putea lua parte la tragerile din luna viitoare!...

Cu zecile, ba chiar cu sutele, ne vin co-
mandele în fiecare zi dela sărac și bogat, dela știutor
de carte și neștiutor, dela toți aceia, cari doresc a-și ușora
greul vieții!... **FIECINE POATE CÂȘTIGA MILI-
AONE!!!... Nu vă răsgândiți mult!... Fiecare
să-și încerce norocul!... Nu știi din ce tufă sare iepu-
rile!... Grăbiți deci, căci tragerile viitoare vor fi
în 5 și 25 Iunie.**

Comandele se pot face pe cuponul dela mandatul
postal (asignațiunea de bani), trimițându-se rata primă, —
adeca suma de 10, 6 sau 5 cor., — și scriindu-se adresa co-
rectă și legibilă. Pentru achitarea celorlalte rate vom tri-
mite stimaților cumpărători ecouri postale, prin ceace vor
crută preșele de porto.

Cu deslușiri stăm gratuit la dispoziția fiecăruia.

ÚSTREDNÁ BANKA ÚC. SPOL.
BUDAPEST, V., Sas-u. 24. sz.

(46) 4-4

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

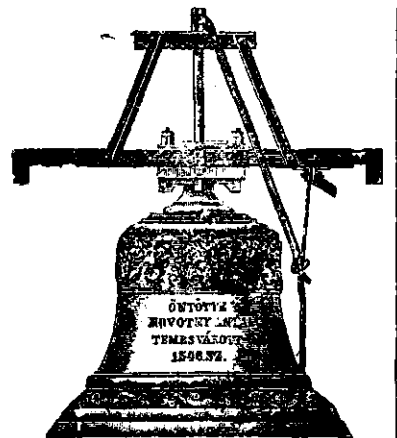
27. 32 - 52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioasă, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adjusturi de fer bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte.
Indată ce clopotele sunt bătute de o
latură prin aceea ce sunt mântuite de
drepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în to-
nul unui clopot de 461 kg. fiind
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaunelor
de fer bătut, de sine stătă-
toare, — spre proadjustarea clo-
potelor vechi cu adjustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
preții ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. peporale pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
finea anului 1910	K. 5,003,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„ 4,834,801.12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc „ 119,839.92 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă	viață „ 11,020,266 —
	„ 2,428,317 —

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții ou cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(23) 32-7